
PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA



Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji tokom vanrednog stanja

04-07. maj 2020. godine

Sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja

1. Fondacija Slavko Ćuruvija podnela je [prijavu Regulatornom telu za elektronske medije \(REM\)](#) protiv Televizije Kopernikus TV K:CN zbog emitovanja emisije visokog funcionera Srpske napredne stranke i narodnog poslanika, Vladimira Đukanovića. Na toj televiziji emituju se ili su se emitovale emisije „Na kraju dana sa Đukom“, „Dobro jutro sa Đukom“ i „Na vezi sa Đukom“, čiji je autor i voditelj Vladimir Đukanović. Zabrinjavajuće je to što Đukanović emisiju koristi za obračun sa političkim neistomišljenicima, ali i činjenica da je voditelj je u emisiji 4. maja 2020. direktno pozivao na paljenje pirotehničkih proizvoda a samim tim i na kršenje važećih zakona Republike Srbije. Kako je navedeno u saopštenju Fondacije, Televizija Kopernikus je emitovanjem ovih emisija ugrozila informisanje u javnom interesu na ali i prekršila odredbe Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika REM-a o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga.

2. Na društvenim mrežama se ovih dana pojavila [lažna naslovna strana nedeljnika „NIN“](#) sa fotografijom jednog lidera opozicije sa ciljem diskreditacije ovog medija. Kolegijum „NIN-a“ je u svom saopštenju naveo da nema sumnje da iza ovakvog pokušaja diskreditacije stoji vladajuća partija i njeni simpatizeri koji su to širili po društvenim mrežama. Podsećanja radi, ovo nije prvi put da se u javnosti pojavljuju lažne naslovne strane ovog nedeljnika dok su novinari i članovi redakcije česta meta napada od strane i najviših državnih funkcionera.

3. Nakon što je KRIK objavio istraživačku priču o ratu o balkanskom podzemlju između škaljarskog i kavačkog plana koja sadrži podatke do sada nepoznate javnosti reagovao je veliki broj predstavnika vlasti i najviših državnih funkcionera [napadima na ovu redakciju](#). Povod za napad bila je slika sina predsednika Republike Aleksandra Vučića sa pripadnikom jednog od klanova, koja je predstavlja samo mali deo teksta, ali su predstavnici vlasti stavivši fokus na ovu sliku optužili redakciju KRIK-a za napad na predsednikovog sina. Napominjemo da u tekstu nigde nije iznešena tvrdnja da je predsednikov sin član

bilo kojeg klana ili bilo koja slična optužba. [Organizovana kampanja](#) napada na istraživačke novinare došla je od strane predsednice Vlade, predsednice Narodne Skupštine, Ministra spoljnih poslova, Ministra odbrane, Ministra finansija kao i niza partijskih funkcionera praćena objavama u pro-režimskim tabloidima i televizijama sa nacionalnom ferekvencijom. Naročito je zabrinjavajuće da je i Radio Televizija Srbije kao javni servis građana, prenela napade predstavnika vlasti ali nije objavila KRIK-ovu priču i na taj način ugrozila objektivno informisanje građana. Još jedna neutemeljna optužba na račun ove redakcije je da ona radi za opoziciju, što predstavlja standardnu reakciju vlasti koja nezavisne i istraživačke novinare posmatra kao političke protivnike. Ovo nije prvi put da je KRIK na meti napada nakon objavljivanja svojih istraživačkih tekstova koji imaju veliku čitanost, a ono što je zabrinjavajuće da takvi napadi najčešće dolaze od strane najviših državnih funkcionera.

Ostale slobode

Tokom vanrednog stanja Građanske inicijative će izveštavati i o kršenjima ostalih ljudskih prava.

1. [Organizacija Fridom Haus](#) koja se bavi ljudskim pravima i promovisanjem demokratije u svetu objavila je svoj najnoviji izveštaj „Demokratije u tranziciji” u kojem je Srbija izgubila epitet „delimično konsolidovanih demokratija”. Nakon analize stanja, Fridom Haus je na svojoj listi Srbiju vratio unazad, stavljajući je u listu zemalja koje pripadaju „hibridnim režemima”. Ovaj pojam podrazumeva države u kojima su demokratske institucije slabe i u kojima postoje značajni izazovi u odbrani političkih prava i građanskih sloboda. Ovaj [izveštaj](#) navodi probleme, kršenja ljudskih prava i sužavanja građanskih problema, na koje godinama upozoravaju organizacije civilnog društva u Srbiji, kao što su slabljenje institucija, naročito Parlamenta, pritisci na medije i gušenje kritičke reči. Izveštaj upozorava na zabrinjavajuće stanje u Srbiji zaključujući da Srbija napušta demokratske principe, što je vidljivo i u drugim izveštajima relevantnih međunarodnih organizacija.

2. Prethodnih nekoliko dana u medijima pojavile su se informacije, a jasno se mogli videti i u snimcima koji su objavljeni na društvenim mrežama da su se u Beogradu i širom Srbije pojavljivale grupe građana koje su sa stambenih zgrada palile baklje i aktivirale druga pirotehnička sredstva, tokom večernjih sata, za vreme zabrane kretanja uvedene Uredbom o merama za vreme vanrednog stanja. Zbog toga je Beogradski centar za bezbednosnu politiku zajedno sa još jedanest udruženja građana, podneo [inicijativu Zaštitniku građana](#) za pokretanje postupka kontrole zakonitosti i pravilnosti rada Ministarstva unutrašnjih poslova, u vezi sa postupanjem policije po prijavama građana koje se odnose na okupljanja građana koje u večernjim satima pale baklje i pirotehnička sredstva, kao i u vezi sa dodeljivanjem dozvola za kretanje u vreme zabrane kretanja. Zaštitnik građana je u svom odgovoru saopštio da je usled svega navedenog i sam pokrenuo ovakvu inicijativu. Podsećamo da [policija nije reagovala u mnogim slučajevima](#) prethodnih dana kada su grupe građana, od kojih se vlast ograđuje iako je jasno da su njihovi performansi bili neka vrsta podrške vladajućoj partiji, kršile zabranu kretanja. Policija nije reagovala ni tokom okupljanja opozicije koja su se takođe održavala u vreme zabrane kretanja. Jedino je zabeleženo da je policija reagovala nakon skupa podrške opozicionom lideru, Draganu Đilasu, kada su ekspresno privedene i osuđene četiri osobe. Da je reč o selektivnom postupanju policije pokazuje i činjenica da je na samom početku proglašenja vanrednog stanja Ministarstvo unutrašnjih poslova iznosilo podatke da je kažnjavalo na hiljade građana koji su kršili zabranu kretanja među kojima je nekolicina njih i krivično odgovarala.

3. Kada je reč o [ograničavanju prava na slobodu kretanja](#), jedno je od najdrastičnijih u Evropi, zaključio je Beogradski centar za ljudska prava, nakon razmatranja mera ograničenja i zabrane slobode kretanja u evropskim zemljama. Podsetimo. Beogradski centar za ljudska prava je Ustavnom sudu podneo [inicijativu](#) za ocenu ustavnosti Uredbe o merama za vreme vanrednog stanja kao i Naredbe o ograničenju i zabrani kretanja na teritoriji Republike Srbije. U njihovom saopštenju se navodi da su „česte izmene obima i vremenskog ograničenja zabrane kretanja kao i nelogičnosti sleđa uvođenja i otklanjanja mera stvorili su konfuziju među građanima koji su često imali problem da svoje ponašanje/postupanje usklade sa važećim merama ograničenja o čemu govore i brojni slučajevi u kojima su građani kažnjavani zbog kršenja mera zabrane kretanja“. Tokom vanrednog stanja, došlo je do odstupanja i ograničavanja brojnih ljudskih prava građana Srbije, garantovanih Ustavom i ratifikovanim međunarodnim ugovorima a ostaje otvoreno pitanje da li je država kada je reč o slobodi kretanja postupila suprotno Ustavu i međunarodnom pravu.

4. Na društvenim mrežama pojavio se [snimak](#) na kome se vidi kako mladić automobilom upada u Prihvatni centar za migrante u Obrenovcu. [Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A11](#) osudila je ovaj nasilini upad i pozvala nadležne da odgovore na taj događaj, ali i da reaguju na „druge pojedince i grupe koje javno raspiruju i šire nacionalnu i versku mržnju i netrpeljivost“. Ovaj incident osudio je i [Komeserijat za izbeglice](#), podsećajući da svi migranti u Srbiji koji su od uvođenja vanrednog stanja izolovani u prihvatnim centrima, žele da što pre napuste Srbiju.. Mladić je trenutno uhapšen a sada je na Tužilaštvu na koji način će okarakterisati ovaj slučaj. Naročito je zabrinjavajuće što je ovaj incident samo jedan u nizu u proteklih nekoliko meseci zbog toga što je u javnosti u Srbiji izuzetno prisutna antimigranstska retorika koja neretko dolazi i od određenih političkih stranaka